

Wind

JULI 2022
Driemaandelijke Nieuwsbrief
Wase Wind - Fortech
Afgiftekantoor Leuven MassPost - P923765

10

P8

Is de tijd rijp voor
thuisbatterijen?

P14

Conferentie natuur
en windturbines



 Wase Wind



FORTECH

Stop

Voor het eerst hebben we een klantenstop ingevoerd. Maar we zijn niet te stoppen. Ondanks de moeizame weg naar vergunningen werken we verder aan de realisatie van nieuwe windprojecten. Zo kunnen we in de toekomst ook nieuwe klanten van voordelige Wase Wind stroom voorzien.

Ons team is niet te stoppen, maar liefst drie nieuwe collega's kwamen erbij om mee de uitdagingen aan te gaan. Want uitdagingen zijn er zeker. Het energielandschap verandert, meer lokale productie van hernieuwbare energie, warmtepompen, elektrische auto's, batterijen. Energiediensten om verbruik digitaal te sturen worden bekeken. We dagen onszelf uit om continu bij te leren en zo onze coöperanten correct te informeren.

Maar ook jullie, onze coöperanten, zijn niet te stoppen. Jullie gaan voluit voor hernieuwbare energie en gaan op zoek naar nieuwe technologieën qua verwarming, vervoer, sturing van apparaten,... . Jullie zijn onze ambassadeurs, dragen een positieve boodschap uit. Daarvoor een zeer welgemeende dank jullie wel.

Ook de scholieren en leerkrachten die we tijdens onze bezoeken ontvangen, zijn niet te stoppen. De scholieren zijn nieuwsgierig naar wat de toekomst brengt en reageren hoopvol als ze oplossingen zien voor bepaalde problematieken. De leerkrachten springen mee op de kar en integreren nieuwe inzichten in hun lessen. Het nooit stoppende enthousiasme van onze gidsen werkt aanstekelijk.

Samen zijn we niet te stoppen!

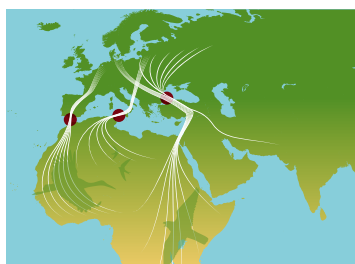
JETTY





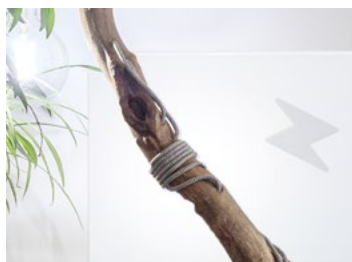
P4

Elektriciteitsprijs



P14

Conferentie natuur en windturbines



P8

Is de tijd rijp voor thuisbatterijen?



P15

Oproep kandidaat bestuurder

Agenda

08.09.2022

Algemene Vergadering

03-07.10 2022

Bezoekweek lagere en
middelbare scholen
Braemland

08.10 2022

BBQ coöperanten en
buren windparken



IN DIT NUMMER

- 4 Elektriciteitsprijs
- 5 Nieuwe medewerkers
- 6 Activiteiten
- 7 Gelinkt
- 8 Is de tijd rijp voor thuisbatterijen?
- 10 Hirundo-collega's op verkenning in de Lage Landen

- 12 Onze Windparken
- 13 Winnaars
- 14 Conferentie natuur en windturbines
- 15 Oproep kandidaat bestuurder
- 16 Knutsel een vogelvlieger



Elektriciteitsprijs

Het voorbije jaar was nogal turbulent op de energiemarkten. Prijzen gingen van historisch laag in 2020 door de corona lockdown tot ongeziene records sinds eind 2021. Een aantal energieleveranciers in Vlaanderen en in heel Europa moesten noodgedwongen de boeken toedoen. De overgebleven multinationale energiebedrijven verhoogden fors de prijzen voor elektriciteit en gas. Voor sommige gezinnen en bedrijven die een contract met variabele prijs afsloten, betekende dit vaak een explosie van de maandelijkse factuur. Ondertussen maken sommige energiebedrijven recordwinsten.



Voordeligste leverancier

Tussen die turbulenties op de energiemarkten die we sedert de jaren 1980 niet meer hebben gekend, mogen de coöperanten en klanten van Wase Wind op een vaste en voordelige elektriciteitsprijs vertrouwen. Volgens een rapport van de CREG, de Belgische Commissie voor de Regulering van de Elektriciteit en het Gas, is Wase Wind veruit de voordeligste leverancier in België.

<https://tinyurl.com/cregstudies>

Groothandelsmarkten

De onverwacht snelle heropleving van de economie na corona en vervolgens de oorlog in Oekraïne, hebben een zware impact op de energieprijzen en de bedrijven. De voorbije 10 jaar, tussen 2010 en 2020 waren de prijzen op de groothandelsmarkten zowel op de korte termijn als de lange termijn vrij stabiel. De prijs voor gas was laag en stabiel dankzij lange termijnovereenkomsten met producenten. De prijs van gas bepaalt ook de prijs voor elektriciteit op de korte termijnmarkt, voor levering de volgende dag. Dat komt omdat gascentrales het tekort opvullen wanneer er onvoldoende goedkopere elektriciteitsbronnen zoals wind, zon, waterkracht of nucleair zijn. Wanneer een leverancier elektriciteit moet bijkopen op de korte termijnmarkt, betaalt die daarvoor een zeer hoge prijs ten gevolge van de hoge gasprijs. Leveranciers kunnen ook lange termijncontacten afsluiten met producenten die een lagere productiekost hebben. Soms zullen die lange termijn- afspraken duurder zijn dan in te kopen op de korte termijnmarkt, soms omgekeerd. Het merkwaardige is dat vrijwel alle grote leveranciers nu de variabele prijs aanrekenen op basis van de korte termijnmarkt, ook wat

ze eventueel aan een lagere prijs op de lange termijnmarkt inkochten. Dat maakt dat producenten de stroom die ze nog niet in lange termijncontracten hebben verkocht, verkopen aan de hoge korte termijnprijs.

Woekerwinsten

In de pers valt dan wel eens het woord woekerwinsten. Het is inderdaad mogelijk dat sommige producenten in de huidige omstandigheden uitzonderlijke winsten maken. Dat blijkt ook uit de financiële kwartaal resultaten van energiebedrijven, van olie- en gasbedrijven tot elektriciteitsbedrijven. Het is echter niet éénduidig te stellen dat dé windproducenten of dé nucleaire producenten grote winstmarges realiseren. Het hangt er allemaal vanaf aan welke voorwaarden en termijnen de elektriciteit is verkocht.

Wase Wind prijs

In vorige nieuwsbrief lichtten we reeds de prijsvorming van Wase Wind stroom toe. Wij hebben onze windturbines met een vaste, grotendeels voorspelbare kost. Hoeveel elektriciteit die jaarlijks produceren, hangt vooral af van het windaanbod. Dat kan tot 20% meer of minder zijn ten opzichte van het langjarig gemiddelde.

Voor de momenten met weinig aanbod kopen we elektriciteit bij op de markt en bij veel wind, verkopen we. Bij veel wind is er meestal een groot aanbod en lage prijzen. Bij weinig wind vaak grote vraag en hoge prijzen. We blijven dus afhankelijk van wat er op markten gebeurt. We dekken ons zo goed mogelijk in om verrassingen door marktcapriolen te vermijden. Daardoor kunnen we een voordelige vaste prijs geven aan onze coöperanten. We willen zeker ook niet verder springen dan onze stok lang is en dus niet meer elektriciteit verkopen dan

we ook in een zwak windjaar produceren. Vandaar dat we geen nieuwe coöperanten en leveringen kunnen aannemen.

Klantenstop

Voor het eerst sinds we de stroomlevering in 2005 opstartten, hebben we een klantenstop ingevoerd en een wachtlijst. Intussen zijn er bijna 1.000 inschrijvingen. We hebben er nog geen zicht op wanneer we bijkomende verbruikers kunnen aannemen. Alvast niet meer in 2022. We werken aan nieuwe windprojecten en het vervangen van onze oudere windturbines door nieuwe die meer produceren. De realisatie van die projecten zal niet voor 2023 zijn en die bijkomende productie hebben we nodig om nieuwe klanten van voordelige Wase Wind stroom te voorzien.

CHRIS

EÉNMALIGE VERWARMINGSPREMIE VAN 100€

De federale regering geeft elk gezin een verwarmingspremie van 100€. Je ontvangt deze premie van de leverancier die op 31/03/2022 elektriciteit leverde op het adres waar je gedomicilieerd bent.

De premie geldt niet voor:
Bedrijfscontracten / Tweede verblijven

De premie nog niet ontvangen op 01/08/2022?

- Tussen 01/08/2022 en 15/10/22 kan je de aanvraag indienen bij de FOD economie
- Het aanvraagformulier verschijnt op 01/08/22 op de website: tinyurl.com/verwarmingspremie

Nieuwe medewerkers

5



Hallo, ik ben **Jeroen Uyttersprot**! Ik ben afgestudeerd als Industrieel Ingenieur Elektromechanica en werk sinds maart 2022 voor Fortech als projectingenieur. De werking van ons elektriciteitsnet, van producent tot gebruiker, weet mij al lang te boeien.

Recenter raakte ik ook geïnteresseerd in de marktwerking. Werken voor Wase Wind/Fortech leek mij dan ook een mooie opportuniteit. Naast de focus op hernieuwbare energie, was ik onder de indruk dat een beperkt team mensen zo breed actief is, van projectontwikkeling tot energielevering. In de eerste plaats ligt mijn eigen focus op energiediensten.

Hiervoor ga ik onder andere op zoek naar mogelijkheden om verbruik te verschuiven naar momenten met veel elektriciteitsaanbod. Dit zowel voor onze particuliere als bedrijfsklanten. De digitale meter, die het verbruik per kwartier kan opmeten, laat ons toe ook particuliere coöperanten hier nauw bij te betrekken. Laadpalen en warmtepompen zullen zo in de toekomst worden ingezet om overschotten op het net op te vangen. Verder ben ik ook betrokken bij projectontwikkeling. Hiervoor sta ik in voor het tekenen van de plannen bij nieuwe vergunningsaanvragen.

Heb je een interessant voorstel of een goed idee om grote verbruikers flexibel in te zetten? Je mag mij zeker contacteren via jeroen@fortech.be!



Hey, mijn naam is **Lara Mora** en ik zal bijspringen op financieel en administratief vlak als het te druk wordt voor de collega's. Mijn jobinhoud is dus heel gevarieerd en flexibel. Ik heb zowel in de commerciële sector als voor NGO's gewerkt en deze ervaringen komen hier nu goed van pas.

In Sint-Niklaas heb ik gedurende 4 jaar een bio en verpakkingsvrije winkel gehad om duurzaamheid en fairtrade te promoten. Nu heb ik het geluk om in mijn dorp te werken in een betrokken en warme omgeving die hier al meer dan 20 jaar mee bezig is.



Hoi! Wat leuk dat ik mij op deze manier aan alle betrokkenen van Wase Wind mag voorstellen!

Mijn naam is **Wietske Orlebeke**, zoals je wellicht uit mijn naam kunt afleiden waait er tegenwoordig een Nederlands briesje in het Wase Wind kantoor. Ik ben 38 jaar en woon met mijn man en twee dochtertjes in de Stekense Polken. Sinds 7 maart 2022 maak ik deel uit van het team en sta ik samen met mijn collega Tessa in voor de facturatie.

Na 10 jaar in de bouwsector was het tijd voor een nieuwe uitdaging. Deze heb ik zeker gevonden binnen Wase Wind. De energiesector is complex in alle opzichten en ik heb in korte tijd al veel geleerd van mijn kundige collega's. De fijne en open communicatie binnen de organisatie maakt dat ik de komende jaren nog veel zal kunnen bijleren.

Wellicht spreken we elkaar binnenkort aan de telefoon of op een van de Wase Wind events! Groetjes



Activiteiten

Zalig, onze activiteiten konden opnieuw zonder belemmeringen doorgaan en daar genoten we van. Dolenthousiaste leerlingen werden verwelkomd door even enthousiaste gidsen. Ons ganse team kwam samen aan de voet van een Goeiende turbine en vaarde een paar dagen later welgezend richting Thorntonbank.

Bezoekweek 25-29 april '22

Wederom een geslaagde editie bij onze Goeiende turbines in Zele. Een 1000-tal lagere en middelbare scholieren hingen aan de lippen van onze gedreven gidsen. Een eerlijke leerkracht secundair: "Ik dacht wat moeten we daar gaan doen, eens in een turbine kijken en dat is het dan", "Maar ik ben onder de indruk van wat jullie aanbieden, hier kunnen we nog heel wat lessen op verder bouwen."

We zijn er fier op dat we tijdens onze bezoeken een kwalitatief programma kunnen aanbieden dat zowel door de leerlingen als door de leerkrachten gewaardeerd wordt.



Meet & Greet 29 april '22

Het ganse team Wase Wind, Hirundo en Fortech verzamelde met partners en kroost. Zoals je op de cover van dit magazine kan zien, kregen we de voet van onze Goeiende turbine goed gevuld. Best een indrukwekkende groep met lachende gezichten en dat was niet enkel omdat de fotograaf "cheese" riep, het was gewoon een heel fijn moment.

We leerden onze nieuwe collega's beter kennen, onze Hirundo collega's uit Lesotho en Ghana maakten kennis met onze Belgische collega's. Frank Vermeulen gaf een presentatie over batterij-opslag, Jacob over de Hirundo projecten in Lesotho en Ghana, Ilona over de projectontwikkeling in België. Kris en Christa ontvingen nieuwe collega's en gidsen bovenin de turbine en trakteerden hen op een prachtig uitzicht.



Thorntonbank 02 mei '22

Met een grote groep medewerkers van Wase Wind, Fortech en Hirundo vaarden we vanuit Oostende naar de Thorntonbank, het offshore windpark 30 km van de Belgische kust. In 2009 werden de eerste windturbines in zee geplaatst, momenteel is er een productiecapaciteit van 2262 MW. Met deze capaciteit kan 10% van de totale elektriciteitsvraag in België opgewekt worden, ofwel bijna 50% van het elektriciteitsverbruik van de Belgische gezinnen. Tegen 2025 kan deze capaciteit verdubbelen. Vele Belgische bedrijven zijn actief in het ontwerp, de bouw en het onderhoud van de windparken op zee. Studies voorspellen dat Belgische bedrijven die actief zijn in windenergie op zee in binnen- en buitenland 16.000 nieuwe jobs zullen creëren tussen 2010 en 2030.

Meer info op belgianoffshoreplatform.be

JETTY



Gelinkt

7



Snel van A naar B met de Fiets

Fietssnelwegen vind je vaak langs spoor-, water- of snelwegen. Het zijn kwaliteitsvolle fietsroutes, rechttoe-rechtaan, voor fietsverplaatsingen tussen steden. Een ruggengraat waarop andere fietsverbindingen aansluiten. Nu met vernieuwde website en routeplanner, fietssnelwegen.be

Nieuw loket MijnVerbouwpremie

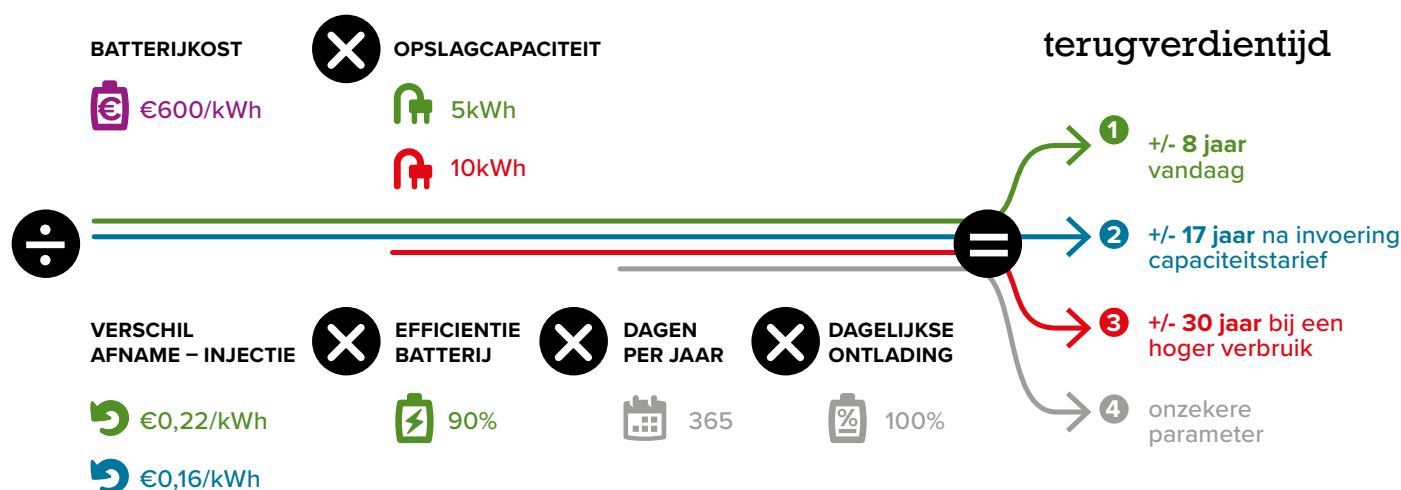
Vanaf 1 oktober 2022 kunnen particulieren en bedrijven via één online loket een premie aanvragen voor renovatie (elektriciteit en sanitair, binnenrenovatie) én energiebesparende investeringen (zoals dakisolatie, muurisolatie, vloerisolatie, hoogrendementsglas, zonneboiler, warmtepomp, warmtepompboiler). De simulator geeft weer op welke premies u recht hebt alsook het bedrag mijnverbouwpremie.be



Floriade: Growing Green Cities

Op deze wereldtuinbouwtentoonstelling ontdek je oplossingen die steden leuker, mooier en duurzamer maken. Ze gaan over groen, voeding, gezondheid en energie. Floriade vindt slechts één keer in de 10 jaar plaats en telkens op een andere locatie. Nog tot 9 oktober in Almere, Nederland. tinyurl.com/floriadeexpo

Is de tijd rijp voor thuisbatterijen?



EEN THUISBATTERIJ?!

De opkomst van mobiele elektronica sinds de jaren 2000 heeft gezorgd voor enorme sprongen voorwaarts in batterijtechnologie. Zo gebruikten de eerste elektrische wagens duizenden batterijcellen ontworpen voor laptops. De groei in deze industrie heeft o.a. ook de snelle opmars van elektrische fietsen mogelijk gemaakt. Een andere ontwikkeling die het laatste jaar in Vlaanderen aan populariteit wint is de thuisbatterij.

WAAROM NET NU THUISBATTERIEN?

Batterijen worden al langer ingezet op plaatsen waar geen aansluiting op het net mogelijk is, maar wel hernieuwbare energiebronnen beschikbaar zijn. Denk maar aan zeilboten, afgelegen vakantiehuizen, ... Maar ook op plaatsen waar vroeger dieselgeneratoren de enige optie waren, zijn batterijen tegenwoordig een mogelijkheid. Gaande van festivalterreinen en bouwerven tot hele eilanden. Ondertussen dromen ook mensen met een woning die op het net aangesloten is om volledig energie-onafhankelijk te zijn. Toch is dit niet de voornaamste reden waarom de thuisbatterij nu zo populair is in Vlaanderen.

In het systeem van de terugdraaiende teller fungeerde het elektriciteitsnet als batterij, de overschotten aan zonnestroom in de zomer kwamen op het net en konden in de wintermaanden afgenomen worden. Door de afschaffing hiervan wordt een gelijktijdig verbruik (de elektriciteit die je onmiddellijk verbruikt op het moment dat je zonnepanelen die energie opwekken) belangrijk. Want je betaalt voor elke kWh die je van het net afneemt. De thuisbatterij wordt voorgesteld als de oplossing om het zelfverbruik extra te verhogen. Zo stelt de Vlaamse Regering voorlopig nog tot 2024 subsidies ter beschikking voor thuisbatterijen bij particulieren.

TOCH BETER, NIET?

Toch zijn er ook wat kanttekeningen te maken. Door het wegvallen van het prosumentarief komen gezinnen met een groot zelfverbruik nu al goedkoper uit dan met een terugdraaiende teller. Is een thuisbatterij effectief een rendabele oplossing om het zelfverbruik te verhogen? We kijken naar het verschil tussen het afnametarief en de injectievergoeding vermits je de hoeveelheid die je

in de batterij opslaat niet injecteert. Bij Wase Wind is dit bij een enkelvoudig tarief tussen 0,21 en 0,23 euro/kWh afhankelijk van leveringsgebied (nettarieven verschillen per netbeheerder). De kostprijs van een thuisbatterij is momenteel rond 600 euro/kWh, inclusief subsidies en installatie. Een gemiddeld Belgisch gezin verbruikt ongeveer 10 kWh aan elektriciteit per dag en komt toe met een batterij van 5 kWh. ① In de meest ideale situatie wordt de batterij elke dag van het jaar volledig gebruikt en is de batterij na ongeveer **8 jaar** terugverdiend.

Maar, het is niet realistisch dat de batterij elke dag maximaal gebruikt kan worden. Sommige dagen zal de batterij minder kunnen opladen, bijvoorbeeld bij weinig zon of een hoger zelfverbruik overdag (in het weekend). Andere dagen is er mogelijk 's avonds minder vraag, bijvoorbeeld tijdens vakantie, een avondje uit, ... In de praktijk zal de terugverdientijd dus **langer dan 8 jaar zijn**.

INVOERING CAPACITEITSTARIEF

2 Met de invoering van het capaciteits-tarief zal een deel van de netkosten en heffingen die in het afnametarief zitten verschuiven naar het piekvermogen. Het afnametarief per kWh wordt zo goedkoper en maakt een thuisbatterij dus minder interessant. Ook een btw verlaging maakt dit verschil (tijdelijk) kleiner. Houden we rekening met een verlaagd verschil tussen de tussen het afnametarief en de injectievergoeding van 0,16 euro/kWh en maar 250 dagen per jaar dat de batterij ontladen wordt, dan neemt de terugverdientijd toe tot **17 jaar**. Dit komt in de buurt van de levensduur van de huidige batterijen. Daarenboven is het riskant investeringen te doen op basis van tarieven die binnen enkele jaren weer voorbijgestreefd kunnen zijn.

Ondertussen wordt de thuisbatterij soms voorgesteld als oplossing voor het capaciteits-tarief. Er heerst immers nog veel onduidelijkheid hieromtrent en het is voor gezinnen niet altijd eenvoudig om piekverbruiken goed in te schatten. Toch lijkt een thuisbatterij hier in de meeste gevallen overbodig en zou het moeten volstaan om te vermijden dat grote verbruikers zoals droogkasten, ovens en elektrische verwarming gelijktijdig gebruikt worden. Gezinnen met een warmtepomp en/of elektrische wagen kijken beter naar het dynamisch aansturen van deze toestellen. Zo kunnen recente laadpalen hun laadvermogen even terugschroeven wanneer andere toestellen veel stroom vragen. Verder is het ook belangrijk om op te merken dat er een grens staat op het vermogen dat thuisbatterijen kunnen leveren en ze dus geen vrijgeleide geven om niet meer op het piekvermogen te letten. Op een moment met heel hoog verbruik zal de batterij maar een beperkt deel van de piek kunnen opvangen.

CORRECTE DIMENSIONERING

Ook een correcte dimensionering van de opslagcapaciteit heeft een invloed op het rendement van de investering. Een batterij die maar voor de helft wordt gebruikt zal dubbel zo lang nemen om terug te verdienen. 3 Indien het gezin uit het voorbeeld kiest voor een batterij van 10 kWh, maar gemiddeld niet meer dan 5 kWh per avond gebruikt, neemt de terugverdientijd toe tot meer dan **30 jaar**.

Sommige mensen zien in thuisbatterijen ook een manier om volledig los van het elektriciteitsnet te leven. Vaak vraagt dit

toch een grotere aanpassing van levensstijl dan verwacht. De huidige batterijen zijn immers goed in opslag van dag tot dag, maar niet tussen de seizoenen. Wie een batterij wil gebruiken voor elektrische verwarming in de winter komt dus voorlopig bedrogen uit. Toch is dit voor klanten van Wase Wind niet meteen een probleem aangezien de opbrengst van windenergie in België typisch groter is in de wintermaanden. **Lokale windenergie in combinatie met eigen zonnepanelen en een warmtepomp is de ideale manier om duurzaam te verwarmen.** Los daarvan zijn de meeste omvormers voor thuisbatterijen niet in staat om elektriciteit te leveren zonder het net. Installaties die dit wel kunnen kosten vaak een veelvoud meer. Dit maakt dat een standaard thuisbatterij ook geen dienst zal doen bij een stroompanne.

MAATSCHAPPELIJKE PROBLEMEN

Ook maatschappelijk gezien kunnen er vragen gesteld worden bij thuisbatterijen. In de eerste plaats of er momenteel al nood is aan opslag. Het elektriciteitsnet wordt soms voorgesteld als een artefact uit het verleden. Toch is het juist een belangrijke schakel om te zorgen dat hernieuwbare energie steeds meteen met alle verbruikers gedeeld kan worden. Zonnestroom die op het net wordt geplaatst komt zo ook terecht bij gezinnen die geen zonnepanelen kunnen plaatsen (appartementengebouwen, huurwoningen). Daarnaast zal de geleidelijke afschakeling van 5 kerncentrales tegen 2025 het energielandschap door elkaar schudden. Nu ontstaan er soms overschotten aan zonne en windenergie omdat deze kerncentrales hun vermogen moeilijk kunnen verminderen. De gascentrales die in de plaats komen hebben meer flexibiliteit waardoor hernieuwbare energie voor een tijd weer voldoende plaats zal krijgen op het net. Er zijn ook andere mogelijkheden om beter met overschotten aan hernieuwbare energie om te gaan, die nog volop in ontwikkeling zijn.

Zo is er nog veel onaangeroerd potentieel in het **verschuiven van het verbruik in functie van het aanbod, ook wel vraagsturing genoemd**. Ook het omzetten naar andere energiedragers, zoals **waterstof**, wordt in de toekomst rendabel. De enorme vraag naar batterijen zet verder een hoge druk op de vereiste grondstoffen. Zo kunnen we ons afvragen of het zinvol is om de productie van lithium, vanwege de hoge energiedichtheid net uitermate geschikt voor toepassing in voertuigen, extra te bevragen met thuisbatterijen.

Los van het financiële motief worden thuisbatterijen voorgesteld als oplossing voor het opvangen van **pieken op het distributienet**. Er wordt gevreesd dat het distributienet in een toekomst met nog meer zonnepanelen, elektrische wagens en warmtepompen niet meer zal kunnen volgen. Dit gaat echter maar over specifieke locaties, waarvoor een **lokale verzwaring van het net vaak een betere oplossing is**. De grootste piekbelasting door injectie van zonnestroom bevindt zich immers in de zomer, maar dan zijn de thuisbatterijen meestal snel vol. Omgekeerd is er in de winter net een grote piekbelasting op het net door afname, maar geraken de batterijen niet opgeladen. In het tussenseizoen, wanneer de thuisbatterijen het hardst werken, zijn de problemen voor het net beperkter.

NOG ENKELE TIPS

Om de juiste capaciteit te bepalen is het noodzakelijk een idee te hebben van het **gemiddeld verbruik tussen zonsopgang en -opgang**. Gezinnen die een digitale meter hebben kunnen dit o.a. uit de gegevens op mijn.fluvius.be berekenen. **De capaciteit van de batterij wordt best niet te ruim genomen** zodat deze zeker voldoende wordt benut. Sommige modellen kunnen eenvoudig achteraf uitgebreid worden, indien nodig. Wordt de batterij geplaatst samen met een nieuwe zonnepaneelinstallatie, dan is het interessant om te kiezen voor een **hybride omvormer**. Deze werkt voor beide samen en bespaart zo de kost van een extra omvormer.

Wanneer de ruimte op het dak het toelaat is het voor gezinnen die elektrisch verwarmen meestal **interessanter om extra zonnepanelen te plaatsen**. In tegenstelling tot batterijen zorgen deze rechtstreeks voor extra hernieuwbare stroom. Vaak kan dit zelfs op de bestaande omvormer, aangezien er in de winter typisch nog veel marge is en de opbrengst in de zomer al voldoende groot is.

INFO OVERHEID

tinyurl.com/premiethuisbatterij
energiesparen.be/thuisbatterij
tinyurl.com/fluviusthuisbatterij

JEROEN

Hirundo-collega's op verkenning in de Lage Landen



In Wind 03, 08 en 09 brachten we reeds verslag uit over de plannen van Hirundo Energy voor Lesotho en Ghana. Deze winter werd in Lesotho de aanvraag voor de omgevingsvergunning bij het bevoegde ministerie ingediend. We duimen voor een positief resultaat. In Ghana voeren we gesprekken met bedrijven uit het havengebied. Intussen hebben een aantal nieuwe collega's uit Lesotho en België het Hirundo team versterkt. Voldoende aanleiding om tijdens een bezoek aan België elkaar en de mogelijkheden van windenergie nog beter te leren kennen.

Windenergie in al zijn aspecten

TOT BOVENIN EN RONDOM ONZE TURBINES

Letterlijk een hoogtepunt, een klim tot bovenin één van onze Goeiende turbines. Ideaal om meer over de techniek en de werking van een windturbine ontdekken, en uiteraard is het uitzicht mooi meegenomen. Ook onze inspanningen op het vlak van biodiversiteit wekten de interesse, o.a. door de klimplanten aan de sokkel van deze turbine, de prachtige bloemen en de bijenhôtels aan de Duikeldam turbines. Christa Schaut, voormalige Wase Wind collega, toonde deskundig en enthousiast de natuurontwikkeling op Linkeroever. Zien hoe de natuur nieuwe kansen krijgt

door een hierop afgestemd beleid, gaf de bezoekers uit Lesotho hoop.

EDUCATIE

Op de dag van aankomst uit Lesotho was het de laatste dag van onze bezoekenweek voor lagere en middelbare scholen aan onze Goeiende turbine. Ook in Lesotho en Ghana zal educatie en bewustmaking van het belang van hernieuwbare energie een deel van de aanpak zijn. Het was voor onze bezoekers boeiend om te zien welke tools we gebruiken en het enthousiasme van de scholieren werkte aanstekelijk.



OFFSHORE

Samen met onze Wase Wind collega's vertrokken we 3 dagen later vanuit Oostende voor een boottocht richting de Thornton bank. Indrukwekkend om na een 2 uur durende vaart 399 windturbines aan de horizon te zien verschijnen die samen 2,2 miljoen gezinnen van stroom kunnen voorzien.

WINDTURBINES IN OPBOUW

Hoe wordt een turbine gebouwd? Hoe groot zijn de onderdelen als je ze van dichtbij bekijkt? Hoe komen de onderdelen ter plaatse? Veel werd duidelijk tijdens een bezoek aan Kroningswind <https://kroningswind.nl/>, een windturbinepark in opbouw op het Nederlandse Goeree-Overflakkee. Dit project van 19 turbines zal ongeveer 65.000 gezinnen van groene stroom voorzien. Een aantal turbines waren reeds opgebouwd, een aantal waren in opbouw, kraan- en turbineonderdelen waren op de grond te bekijken. Alle fases kwamen dus aan bod en als toemaatje genoten we van de prachtige tulpenvelden tussen de turbines.



WERKGELEGENHEID

Zowel in Lesotho als in Ghana zijn jobs bijzonder welkom. Hirundo wil met de windturbines in Lesotho het land van zo'n 20% bijkomende hernieuwbare energie voorzien, maar daarnaast ook impulsen geven die de werkgelegenheid ten goede zullen komen. We brachten een bezoek aan Ad Essens, een oliepersbedrijf in Lokeren. Perziken komen veel voor in Lesotho. De pit in de steen blijft momenteel onbenut. Olie persen uit de pit kan een interessant product voor uitvoer opleveren. Er was een bezoek aan House of chocolate in De Klinge. Het bood perspectief dat creatieve mensen met beperkte ruimte en weinig machines een gegeerd product van topkwaliteit kunnen maken.

Reizen om te leren, leren van elkaar

Na twee jaar met veel videomeetingservaarden alle collega's hoe nuttig en vlotter rechtstreekse contacten zijn bij de voorbereiding van verdere stappen in de projectontwikkeling en om als team te groeien.

In diverse werkgroepen werd dieper ingegaan op een aantal thema's zoals boekhouding, projectontwikkeling en communicatie. We verruimden onze westerse blik door te praten over verschillen in aanpak, protocollen en gevoeligheden.

De tocht gaat verder

Het was een drukke, boeiende en inspirerende week die veel toekomstperspectief, hoop en goeie moed gaf om onze dromen en projecten verder uit te werken.

In de bagage van onze Afrikaanse collega's ontbrak de Belgische chocolade niet, de collega's op kantoor werden verrast met cadeautjes uit Lesotho.

GEERT-JETTY

HIRUNDO
energy

Ntate Pius Masupha

† 02.06 2022

Een maand na het bezoek aan België is onze zeer dierbare en zeer gerespecteerde Hirundo collega Ntate Pius Masupha overleden. We zijn diepbedroefd, maar dankbaar dat we hem mochten leren kennen en met hem samen mochten werken.



Onze Windparken

Veel of weinig wind en zon?

Afgelopen jaar was een wat bijzonder windjaar. Er waren maanden met hoge uitschieters (oktober, februari en april) en andere maanden die sterk onder de verwachting bleven (september, november, december, januari en maart). Gemiddeld gezien komt de energieproductie toch nog op **92%** van een gemiddeld windjaar uit.

ZON, MET DANK AAN FRANK DEBOOSERE

Op de site van Frank Deboosere vind je zijn antwoord op de vraag: 'hoeveel zon kan je gemiddeld op een dag in een bepaalde maand verwachten?' Hij maakte naast de gemiddelde verwachting ook de kwalificaties *zeer somber* (stippellijn) en *uiterst zonnig* (die laatste werd niet meegenomen in de grafiek). Op onderstaande grafiek kan je zien dat de maanden juli en augustus 2021 onder het verwachte gemiddelde zaten. De maanden november, december en januari waren iets somberder dan gemiddeld, maar haalden nog niet

'zeer somber'. Daar tegenover staat dat september, februari, maart en april boven de verwachting uitsteken. Gemiddeld gezien is deze periode 108% van een gemiddelde zonnejaar.



Dat is uiteraard goed nieuws voor alle eigenaars van zonnepanelen. Alle coöperanten van Wase Wind samen produceren jaarlijks zo'n **9 GWh aan zonne-energie**.

Ter vergelijking: de windparken produceren jaarlijks gemiddeld 56 GWh wind-energie.

Op de grafiek kun je ook zien dat zon en wind elkaar perfect aanvullen.

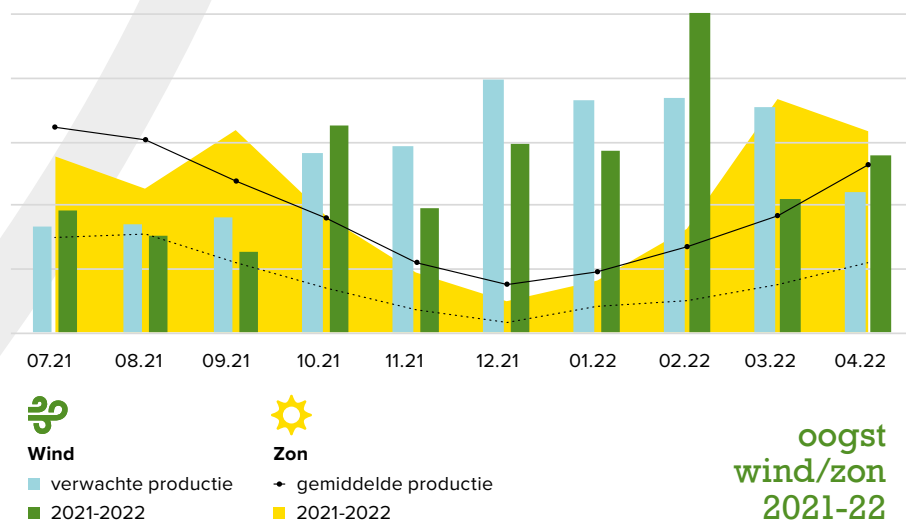
Windrecord verbroken

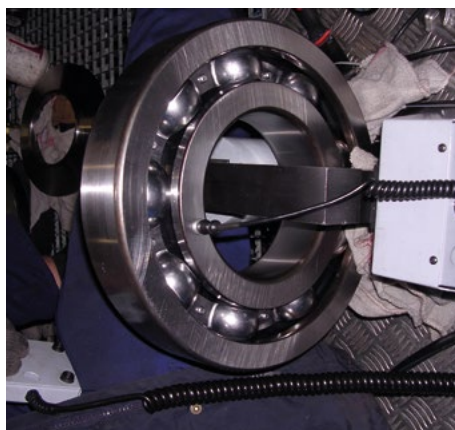
Op 18 februari werd de hoogste windsnelheid ooit gemeten op onze windturbines: storm Eunice zorgde voor een rukwind van 157km/u in Duikeldam. Het vorige record dateerde van een storm in 2019 en stond op 133km/u.

Wanneer de storm het hevigst is gaan de windturbines in stormstand. Ze stonden daardoor een viertal uur stil. Nadien starten ze zelfstandig weer op en produceren meteen weer op vol vermogen. Ze doorstonden de februari-stormen goed. Enkel één windturbine met een defecte windvaan moest wat langer wachten om terug te kunnen opstarten. Voor het veilig vervangen van de windvaan op het dak van de gondel mag het namelijk niet te hard waaien.

Kort-kort-uit

Op de gondel van windturbines staan meestal lichten. Ze zijn verplicht vanwege de luchtvaart wanneer een gebouw of installatie hoger is dan 150m of op minder dan 130m van het midden van een autostrade staat. Een schemerschakelaar zorgt ervoor dat de lampen enkel in het donker actief zijn. De lampen knipperen op een specifiek ritme: kort-kort-uit. Het geeft aan dat de plaats waar de lamp bevestigd is, niet het hoogste punt van de constructie is en dat er nog een deel bovenuit steekt. De lampen knipperen zo gelijktijdig mogelijk door een gps-sigitaal.





Lagerwissel

In het oudste windpark, Braemland 1, kreeg de Atlas te kampen met slijtage aan het lager in de generator. Daardoor stond de turbine er een tijdje werkloos bij. Uiteindelijk kon de reparatie ter plaatse in de gondel worden uitgevoerd. Het nieuwe lager weegt 30kg en werd met een takel langs de buitenkant van de turbine naar binnen gebracht.

De wissel vergt heel wat demontage door gespecialiseerde techniekers en is vlot verlopen.

Vergunningen

VERLENGING MILIEUVERGUNNING

Voor Braemland 2, te Beveren-Melsele, bereiden we de verlenging van de milieuvergunning voor. Daar waren verschillende studies voor nodig. De conclusies worden nu gecentraliseerd in een samenvattende nota. Het openbaar onderzoek zal waarschijnlijk in de zomer georganiseerd worden.

BAGGAART-STEKENE

De oorspronkelijke vergunningsaanvraag van Baggaart dateert van 2017. De bijgestelde vergunning van 2020 zit op dit moment nog bij de Raad voor Vergunningsbetwistingen en is wel al voorgekomen voor de rechter eind februari, maar de beoordeling van de rechter is nog niet bekend gemaakt. Voor de lopende vergunningsaanvraag van eind 2021 heeft de deputatie op basis van één negatief advies, nl. over het niet passen in het beleidsplan van de provincie zelf, eind mei geen vergunning verleend. We gaan tegen deze beslissing in beroep op gewestelijk niveau. Wie per mail informatie wil krijgen over de status van de procedures kan zich aanmelden op info@windparkbaggaart.be of via telefoon contact met Wase Wind opnemen.



Werken op hoogte

Koenraad en Siebe volgden bij ISEC de GWO-opleiding werken op hoogte. Deze tweedaagse basisopleiding leert o.a. hoe je je materialen inzet om handig te klimmen. Maar ook hoe je jezelf in veiligheid brengt als je moet evacueren of hoe je een collega kan redden nadat die in zijn valbeveiliging is gevallen.

Langdurige stilstand deze zomer

Elia heeft aangekondigd dat er opnieuw werken aan het hoogspanningsnet dienen te gebeuren te Beveren. Daardoor zullen de turbines langs de E34 te Sint-Gillis-Waas en Beveren, waaronder Duikeldam, in juni een drietal dagen stilstaan en in augustus twee weken.

ILONA-KRIS

Winnaars

Paul Zeebroek

wint het boek "Het is allemaal de schuld van de Chinezen" voor zijn uitgebreide feedback op Wind 09.

Stien Vissers Meys

wint het prentenboek Willewete 'Afval' met haar schitterende windmolen.

Proficiat!



Conferentie natuur en windturbines



Begin april ging voor de 6^{de} keer de conferentie over de impact van windturbines op natuur door. Deze conferentie trekt wetenschappers van over heel de wereld aan om hun studiewerk en inzichten te delen met hun collega-onderzoekers, overheden en windprojectontwikkelaars. In totaal reisden meer dan 400 personen af naar Nederland en nog eens meer dan 100 volgden de sessies digitaal. Ook Kris en Ilona waren er live bij.

Het werd een boeiende 4-daagse, vol presentaties, kortere toelichtingen van onderzoeken d.m.v. posters en netwerkmomenten.

Natuur en populatiedynamieken zijn complex. Ze worden beïnvloed door tal van factoren: klimaatverandering, predatoren, voedselaanbod, wijzigingen in habitat, verkeer, mensen, maar ook windturbines kunnen een impact hebben.

Verschillende presentaties gingen specifiek over gebieden waar in grote getalen vogels doortrekken of zich verzamelen in een bepaald seizoen. Dergelijke gebieden komen niet voor in Vlaanderen, maar zijn

bijvoorbeeld te vinden aan de Middellandse Zee. In die periodes is dan soms een team van biologen live aanwezig om te monitoren waar de soorten vliegen. Op basis van hun waarnemingen worden pre-

ventief een aantal windturbines gestopt, waardoor de kans op aanvaringen sterk wordt verminderd. Andere onderzoeken bekeken het gedrag van vogels wanneer ze bij het heen- en weervliegen tussen de slaapplaats en de voedselplaats een windpark doorkruisen. Het blijkt dat ze de windturbines veel beter kunnen inschatten en ontwijken dan uit vooraf berekende statistieken te verwachten was.

Een andere presentatie ging over hoe vogels hun omgeving zien. Anders dan mensen zien ze eerder zwart-wit en bijna geen kleur, en zijn ze tot 10 keer minder gevoelig voor contrasten.

Een grijze windturbine in een grijze omgeving valt daardoor minder op voor hen. Daarom experimenteert men nu met windturbines met 1 zwarte wiek.

Ook een patroon met een aantal zwarte strepen op de wieken of een wittere windturbine zou de zichtbaarheid voor vogels overdag vergroten. Wel is het zo dat niet alle soorten altijd voor zich uit kijken als ze vliegen: zeker als ze op lagere vlieghoogtes voedsel zoeken kijken ze eerder

naar beneden. Sommige roofvogels hebben zelfs een soort van wenkbrauw die de zon afschermt wat helpt bij het speuren naar eten op de grond.

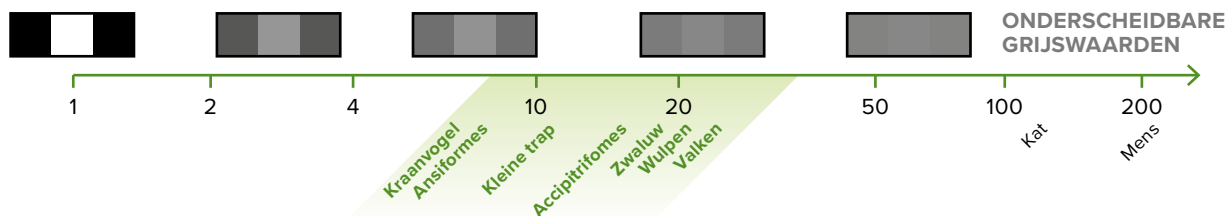
Daaruit blijkt dat de doorvliegruimte onder de windturbines belangrijk is: hoe meer ruimte onder de draaiende wieken, hoe kleiner de kans op een eventuele aanvaring. In Vlaanderen is de gemiddelde doorvliegruimte gelukkig veel groter en dus gunstiger dan in Nederland waar de oudste windparken door beperkingen in de geldende regelgeving veel lager gebouwd zijn.

In tegenstelling tot de vorige edities, kwamen vleermuizen deze keer iets minder aan bod. Het ging dan vooral over het correcter waarnemen door een gecombineerd gebruik van geluidsdetectie met radar of warmtecamera's.

Het was zeer interessant en inspirerend om tussen al deze gedreven onderzoekers te zitten, te luisteren en concrete zaken te bespreken. Zelf passeren we al meer dan 15 jaar heel regelmatig in onze windparken en hebben we dus een vrij goed zicht op eventuele slachtoffers bij onze turbines. Die aantallen blijven heel beperkt en bevestigen dat vogels slim zijn en de beweging van de wieken vrij goed kunnen inschatten.

cww2022-live.org/

ILONA-KRIS



Oproep kandidaat bestuurder

RAAD VAN BESTUUR WASE WIND CV

Wase Wind is een erkende coöperatieve waar de coöperanten iedere 6 jaar de leden van de Raad van Bestuur kiezen. Iedere meerderjarige coöperant kan zich kandidaat stellen om onze coöperatieve mee vorm te geven vanuit de Raad van Bestuur. Op de Algemene Vergadering van donderdag 8 september 2022 worden de bestuurders voor de volgende periode van 6 jaar verkozen.

OPROEP KANDIDATEN

Heb je interesse om vanuit de Raad van Bestuur samen met het Wase Wind team de lijnen van onze werking uit te zetten en onze toekomstvisie vorm te geven? We nodigen mensen met diverse achtergronden en ervaring, vanuit verschillende gemeenten binnen ons werkingsgebied uit om zich kandidaat te stellen. Er worden maximum 10 bestuurders verkozen. De functie van bestuurder is onbezoldigd.

KANDIDAATSTELLING

Lijkt dit iets voor jou? Stuur dan je kandidatuur met een voorstelling van jezelf en motivatie vóór 8 augustus 2022 naar de voorzitter van de huidige Raad van Bestuur, Kris Aper, kris@wasewind.be.

VERPLICHTE WIJZIGING VAN DE STATUTEN

Om te voldoen aan de nieuwe wetgeving van 23 maart 2019 m.b.t. vennootschappen en verenigingen worden de statuten van Wase Wind CVBA aangepast. De omzetting van de vorm CVBA naar CV is noodzakelijk omdat "CVBA" in de nieuwe wetgeving wordt afgeschaft vanaf 01/01/2024. Inhoudelijk zullen er geen grote wijzigingen zijn. Ons doel en onze werking veranderen niet.

Over de aanpassing van de statuten moet door de aandeelhouders gestemd worden in een Buitengewone Algemene Vergadering.

Deze zal voorafgaan aan de Algemene Vergadering van 08/09/2022.

Indien het aanwezigheidsquorum niet wordt bereikt, wordt 1 maand nadien een nieuwe Algemene Vergadering bijeengeroepen.

Deze kan geldig beslissen, ongeacht het aantal aanwezige aandelen.



Knutsel een vogelwlieger



MAAK EEN
MOOIE FOTO
VAN JE VOGEL
EN TAG MET
#WASEWIND

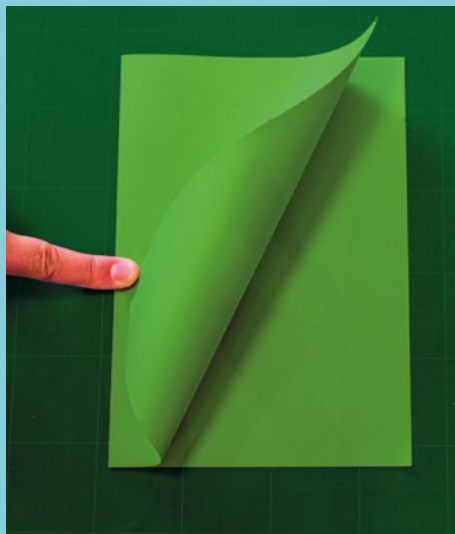


in 1-2-3-4



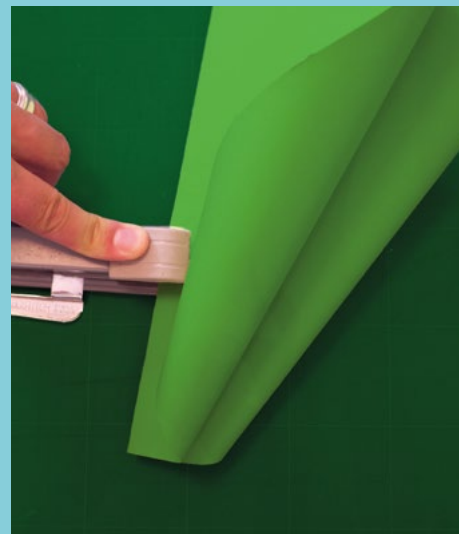
Dit heb je nodig:

- 2 kleuren papier
- een nietjesmachine
- een schaar
- een perforator
- wat touw



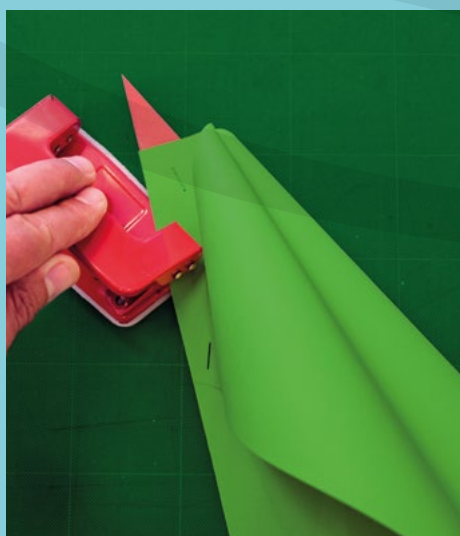
Stap 1

- vouw de A4 in 2
- krul de hoekjes naar het midden



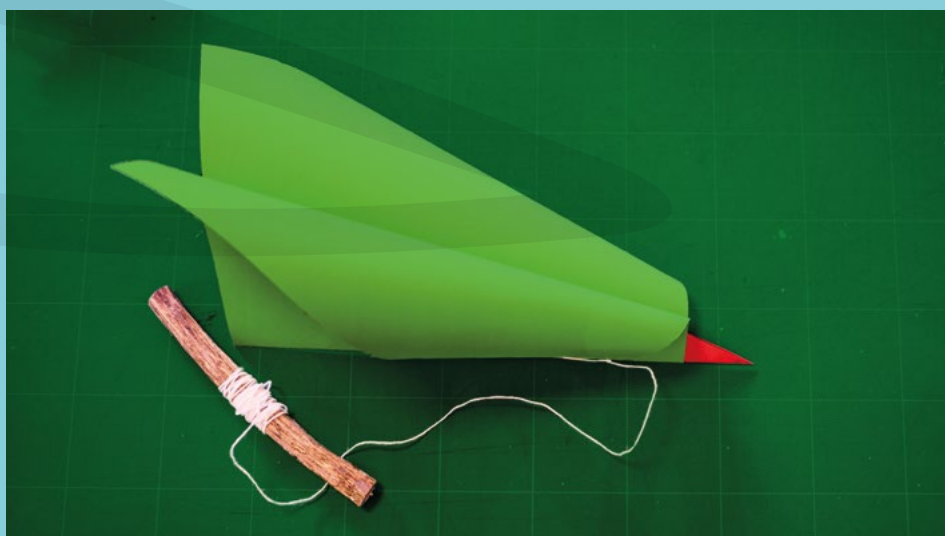
Stap 2

- niet het hoekje vast
- knip een mooie bek en niet die ook vast



Stap 3

- maak een gaatje op +/- 1/4 van het blad, vooraan



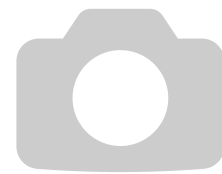
Stap 4

- rol zo'n 2 meter touw op een stukje tak, en bind het vast aan het gaatje

Klaar!

Vlieger als onze molens draaien :-)

In beeld







Het Wase Wind team wenst je een superfijne zomervakantie!

Colofon

Wind nummer 10, verschijnt 4 maal/j.

Eindredactie: Jetty Buyle

Werkten mee aan dit nummer:

Chris Derde, Geert Groessens, Ilona Piron,
Kris Aper, Jeroen Uyttersprot & Jetty Buyle

Redactieadres:

Samelstraat 21a
9170 Sint-Gillis-Waas
T 03 707 19 01
info@wasewind.be

Vormgeving: brand-ink.be

Druk: ZwartOpWit.be

Een uitgave van

 Wase Wind

 **FORTECH**



www.wasewind.be